

Održan Globalni samit osoba s invaliditetom 2022.

Drugi Globalni samit osoba s invaliditetom ([GSD22](#)) održan je u Oslu dana 16. i 17. veljače 2022. godine u organizaciji Međunarodne zajednice osoba s invaliditetom (IDA), Vlade Norveške i Vlade Gane. Cilj događaja je unaprijediti primjenu Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom, Ciljeva održivog razvoja i prethodnih obveza preuzetih tijekom prvog Globalnog samita osoba s invaliditetom ([GSD18](#)) održanog u Londonu 2018. godine.

Događaj je okupio predstavnike visoke razine država članica UN-a, čelnike UN-ovih organizacija i predstavnice multilateralnih razvojnih banaka, privatnog sektora, organizacija osoba s invaliditetom, organizacija civilnog društva i akademske zajednice. Potvrđena je [Povelja](#) za promjene usvojena 2018. i preuzeto približno 1300 obveza.

Samit je potvrdio predanost sudionika pristupu invaliditetu utemeljenom na ljudskih pravima, promicanju smislenog sudjelovanja organizacija osoba s invaliditetom i jačanja njihovih kapaciteta. Govorilo se o obvezi promjene

praksi u humanitarnim akcijama, kako bi one bile inkluzivne, kao i važnosti inkluzije u smanjenju rizika od katastrofa i odgovoru na klimatske promjene.

Sudionici Samita iskazali su potporu akcijama koje će omogućiti uključiv i pristupačan obrazovni sustav jer svako dijete ima pravo na obrazovanje, a naglašena je i važnost zdravlja i dobrobiti svih osoba s invaliditetom, što će se postiti kada inkluzija osoba s invaliditetom bude u fokusu zdravstvenog sektora.

Govorilo se i o važnost uklanjanja prepreka za gospodarstvo osnaživanje i dostojanstven rad osoba s invaliditetom kako bi mogle postići financijsku neovisnost, a istaknuta je i potreba za boljim mjerama oporavka od pandemije kako bi se osiguralo da su sustavi i društva uključivi, otporni i održivi.

Idući Globalni samit osoba s invaliditetom održat će se pod pokroviteljstvom Vlade Njemačke, Vlade Jordana i Međunarodne zajednice osoba s invaliditetom (IDA) 2025. godine.

EDF objavio Alternativno izvješće o provedbi KPOSI od EU

Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) objavio je [Alternativno izvješće](#) o provedbi Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom od Europske unije povodom drugog pregleda EU koji će Odbor za prava osoba s invaliditetom provesti u ožujku 2022. godine.

U Izvješću je istaknuto da iako je EU postigla napredak kroz donošenje [Europskog zakona](#) o pristupačnosti, [Europske strategije](#) za prava osoba s invaliditetom 2021. -2030. i ratifikaciju [Marakeškog ugovora](#), opća svrha Konvencije; promicanje, zaštita i osiguravanje punog i ravnopravnog uživanja svih ljudskih prava i temeljnih sloboda svih osoba s invaliditetom -još nije ostvarena.

Ključna pitanja o kojima EDF izražava zabrinutost su:

1. **Usklađivanje zakonodavstva s Konvencijom:** Komisija još nije poduzela korake za usklađivanje zakonodavstva s Konvencijom niti je provela reviziju postojećeg zakonodavstva i politike.
2. **Implementacija i provedba zakonodavstva EU:** postojećem zakonodavstvu EU koje se odnosi na prava osoba s invaliditetom nedostaje učinkovita implementacija i provedba.
3. **Savjetovanje i uključivanje osoba s invaliditetom:** ne postoji jasno strukturiran i dokumentiran proces savjetovanja osoba s invaliditetom i njihovih reprezentativnih organizacija.
4. **Zaštita od diskriminacije:** anti-diskriminacijsko zakonodavstvo EU je nedosljedno i osobe s invaliditetom nisu u potpunosti zaštićene od diskriminacije.
5. **Žene s invaliditetom:** zakoni i politike EU o rodnoj ravnopravnosti i invaliditetu ne uzimaju u potpunosti u obzir prava i potrebe žena i djevojaka s invaliditetom.
6. **Pristupačnost:** osobe s invaliditetom još uvijek nemaju jednak pristup izgrađenom okruženju, prometu,

digitalnim tehnologijama, informacijama i komunikacijama te uslugama.

7. **Civilna zaštita, humanitarne i klimatske akcije:** osobe s invaliditetom diljem Europe i svijeta još uvijek su nesrazmjerno pogođene sukobima i prirodnim katastrofama poput pandemije COVID-19, poplava i toplinskih udara.
8. **Lišavanje poslovne sposobnosti:** osobe s invaliditetom koje su potpuno ili djelomično lišene poslovne sposobnosti, ne mogu koristiti i ostvarivati niz prava koja proizlaze iz prava EU.
9. **Pristup pravosuđu:** pravosudni sustav na razini EU i na nacionalnoj razini nije u potpunosti pristupačan osobama s invaliditetom. Pregled stanja u području pravosuđa EU ne ocjenjuje usklađenost nacionalnog pravosudnog sustava s Konvencijom o pravima osoba s invaliditetom.
10. **Nasilje:** osobe s invaliditetom i dalje su pod većim rizikom od nasilja i zlostavljanja od drugih ljudi. EU nije ratificirala Istanbulsku konvenciju o nasilju nad ženama i nasilju u obitelji.
11. **Sloboda kretanja:** osobe s invaliditetom ne mogu prenijeti naknade iz sustava socijalne sigurnosti iz svoje države članice podrijetla kada se privremeno presele u drugu državu članicu.
12. **Korištenje fondova EU-a i neovisno življenje:** neke države članice koristile su strukturne fondove za održavanje i promicanje institucionalne skrbi, umjesto da razvijaju alternative u zajednici u skladu s Konvencijom i ulažu u usluge osobne asistencije. EU ne prikuplja podatke o osobama koji žive u institucijama.
13. **Zdravlje:** EU ne uzima u obzir prava i potrebe osoba s invaliditetom u zdravstvenim politikama, kao što je slučaj sa akcijama poduzetim tijekom pandemije COVID-19 i Europskim planom za borbu protiv raka.

- 14. Sudjelovanje u političkom i javnom životu:** EU nije uskladila Izborni zakon iz 1976. s Konvencijom. Postoji 14 država članica u kojima je osobama s invaliditetom pod potpunim ili djelomičnim skrbništvom uskraćeno pravo glasa na europskim izborima.
- 15. Prikupljanje podataka:** na razini EU dostupni su vrlo ograničeni pouzdani podaci o osobama s invaliditetom. Podaci također nisu raščlanjeni prema različitim vrstama invaliditeta, spolu i dobi, a prikupljanje podataka i istraživanja možda nisu pristupačni za sve osobe s invaliditetom.
- 16. EU u svijetu:** Iako je EU najveći donator u području međunarodne suradnje, još nije poduzela sve odgovarajuće mjere za poboljšanje inkluzivnih razvojnih politika i programa EU.
- 17. Provedba i praćenje Konvencije:** EU nije odredila središnja mjesta za Konvenciju u institucijama, agencijama i tijelima niti uspostavila međuinstitucionalni mehanizam za koordinaciju provedbe Konvencije između Komisije, Parlamenta i Vijeća.

Revizija Pravila o transeuropskoj prometnoj mreži (TEN-T)

Krajem 2021. godine Europska komisija objavila je [Prijedlog revizije](#) smjernica za razvoj transeuropske prometne mreže (TEN-T). TEN-T mrežom nastoji se podržati čvršća društvena, gospodarska i teritorijalna koheziju u EU smanjenjem razlika i uklanjanje prepreka na transeuropskim prometnim rutama i korištenjem zelenih, interoperabilnih i uključivih prijevoznih sredstava.

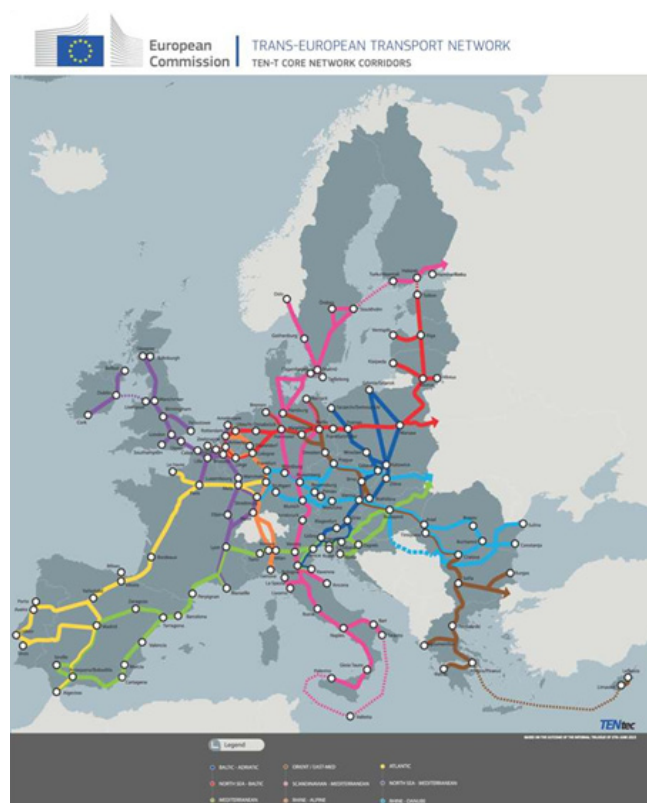
Smjernice o TEN-T mreži sadržane su u [Uredbi \(EU\) br. 1315/2013.](#) koja regulira razvoj europske mreže željeznica, cesta, unutarnjih plovnih putova, pomorskih brodskih ruta, luka, zračnih luka i željezničkih terminala, a do 4. travnja 2022. godine otvoreno je [javno savjetovanje](#) o reviziji smjernica.

Europski forum osoba s invaliditetom (EDF) izjavljuje da je Prijedlog revizije dobar temeljem za poboljšanje pristupačnosti intermodalnog prijevoza za osobe s invaliditetom, ali da konačni tekst revidiranih smjernica mora uključiti i:

- kvantitativne ili kvalitativne pokazatelje, ciljeve i vremenske rokove za poboljšanje pristupačnosti TEN-T mreže
- upućivanje na zakone EU o pristupačnosti kao što su [Uredba](#) o pristupačnosti željezničkog sustava, [Europski zakon](#) o pristupačnosti i [Konvencija UN-a](#) o pravima osoba s invaliditetom
- zahtjev pristupačnosti i druge zahtjeve vezane za osobe invaliditetom kod određivanja dodatnih prioriteta za infrastrukturu unutarnjih plovnih putova, pomorskog, zračnog i multimodalnog prometa ili za gradska čvorišta

- zahtjev pristupačnosti i interoperabilnost za vozila, plovila, zrakoplove i željeznička vozila koja koriste TEN-T infrastrukturu
- zahtjev namjenskog financiranja ili određivanje prioriteta projekata za poboljšanje pristupačnosti TEN-T mreže i zahtjev transparentnosti o korištenju sredstva za pristupačnost TEN-T mreže
- zahtjev za objavljivanje dostupnih podataka o pristupačnosti TEN-T projekata
- osiguravanje smislenog uključivanja organizacija osoba s invaliditetom u određivanje prioriteta za razvoj TEN-T mreže i sudjelovanje u projektima
- zahtjev pristupačnosti za razvoj infrastrukture u trećim zemljama koje se povezuje na TEN-T mrežu

Cjelokupnu Analizu Prijedloga revizije smjernica koju EDF-a možete pročitati [ovdje](#).

Cvjetana Plavša-Matić u 2022. predsjedica međunarodnom mrežom Transnational Giving Europe

Na sjednici Upravljačkog odbora međunarodne mreže [Transnational Giving Europe \(TGE\)](#), održanoj 09. veljače 2022., Cvjetana Plavša-Matić jednoglasno je izabrana za predsjedavajuću mrežom TGE u 2022. godini.

TGE je mreža koja pruža praktično i sigurno rješenje za porezno učinkovite prekogranične donacije u novcu.

Okuplja mrežu organizacija iz 21 zemlje i omogućava donatorima, kako korporacijama tako i pojedincima s prebivalištem u jednoj od zemalja sudionica, da financijski podrže neprofitne organizacije u drugim državama članicama, izravno koristeći mogućnost poreznih olakšica predviđenih propisima svoje zemlje.

U Transnational Giving Europe su uključene sljedeće zemlje: Austrija, Hrvatska, Francuska, Mađarska, Malta, Rumunjska, Španjolska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Belgija, Njemačka, Irska, Poljska, Slovačka, Bugarska, Švicarska Konfederacija, Italija, Luksemburg, Portugal, Slovenija i Nizozemska.

Hrvatska članica TGE mreže je Europska zaklada za filantropiju i društveni razvoj koju sve zainteresirane organizacije i institucije iz Hrvatske mogu kontaktirati vezano uz ostvarivanje prekograničnog doniranja. Prijava interesa za prekogranično doniranje može se izvršiti na portalu www.zadobrobit.hr ili pri Europskoj zakladi na www.europkazaklada-filantropija.hr.

Mreža omogućava organizacijama da prošire svoju djelatnost prikupljanja sredstava na

inozemstvo, bez potrebe za osnivanjem podružnice ili sestrinske organizacije isključivo za tu svrhu i bez potrebe svladavanja različitih nacionalnih zakona. Organizacije civilnoga društva u velikoj mjeri koriste usluge prekograničnog doniranja kroz TGE mrežu.

Godišnja skupština TGE-a održati će se u listopadu ove godine u Hrvatskoj, u Splitu.

Međunarodna organizacija za normizaciju u borbi za ravnopravnost spolova

Međunarodna organizacija za normizaciju (ISO) kao međunarodno tijelo za donošenje normi odgovorila je na izazove u postizanju ravnopravnosti spolova donošenjem strateškoga Akcijskog plana za ravnopravnost spolova, koji se odnosi na sve aspekte njezina rada.

Ostvarenje ravnopravnosti spolova pri vrhu je prioriteta organizacije od samog osnutka, 1947. godine, a 2019. godine ISO i većina njegovih članica opredijelili su se za daljnje mjere za

Činjenica je da su mnoge proizvode razvili muškarci kao i da su ti isti proizvodi testirani na muškarcima. Testiranja sigurnosti automobila ne uzimaju u obzir ženske mjere, odnosno bazirana su na prosječnom muškarcu. Standardi za zaštitnu opremu također su bazirani na fizičkim karakteristikama prosječnog muškarca, a rezultat toga su češće ozljede na radu i veća ugroza zdravlja za radnu snagu ženskog spola. Osim što je zaštitna oprema dizajnirana prema muškom tijelu, također je i građevinski materijal kao npr. cigla napravljena prema veličini muške ruke, vreća cementa u ambalaži koju može podići muškarac i sl.

U svijetu koji su oblikovali muškarci, ISO svojim dugoročnim Akcijskim planom za ravnopravnost spolova poduzima velik korak prema napretku radi ostvarenja Cilja 5. održivog razvoja „Postići rodnu ravnopravnost i osnažiti sve žene i djevojčice“. U njemu se navodi: „Ravnopravnost spolova nije samo temeljno ljudsko pravo nego i nužan temelj za mir, napredak i održivost u svijetu.“

Godine 2019. indeks rodne ravnopravnosti (SDG Gender Indeks) pokazao je da vjerojatno nijedna država neće ostvariti ravnopravnost spolova do 2030. godine. Dvije godine kasnije, izvještaj Svjetskoga gospodarskog foruma o ravnopravnosti spolova za 2021. godinu (Global Gender Gap Report 2021) pokazuje da je za ostvarenje ravnopravnosti spolova potrebno dodatnih 36 godina, dakle cijela generacija.

Međutim, ravnopravnost spolova nije samo temeljno ljudsko pravo. Ona donosi i očite

ekonomske koristi. Prema Europskome institutu za ravnopravnost spolova (EIGE), poboljšanje ravnopravnosti spolova dovelo bi do povećanja BDP-a Europske unije po glavi stanovnika u rasponu od 6,1 % do 9,6 %, odnosno od 1,95 bilijuna do 3,15 bilijuna eura u razdoblju od 2015. do 2050. godine. U istome razdoblju, povećanjem ravnopravnosti spolova otvorilo bi se i dodatnih 10,5 milijuna radnih mjesta, od čega bi i žene i muškarci imali koristi. Rješavanje problema ravnopravnosti spolova povećalo bi svjetski gospodarski rast za više od 4 %. Na javnome forumu

WTO Public Forum 2021 Svjetska trgovinska organizacija potvrđuje tu tmurnu prognozu. Citira podatke ILO-a prema kojima je u odnosu na 2019. godinu ukinuto 114 milijuna radnih mjesta, a u velikoj su mjeri pogođene žene (smanjenje broja radnih mjesta od 5 %).

Kao i mnoge druge organizacije, ISO je odgovorio na izazov donošenjem strateškoga Akcijskog plana za ravnopravnost spolova, koji se

odnosi na sve aspekte njegova rada. Budući da se norme tiču svih aspekata života, ISO je svjestan da njegovi članovi i on kao organizacija imaju ključnu ulogu u zagovaranju ravnopravnosti spolova. Norme olakšavaju trgovinu, smanjuju troškove i podupiru inovacije. No, da bi djelotvorno odgovorile na sadašnje i buduće izazove, moraju kao sastavni dio uključiti aspekt ravnopravnosti spolova, osobito zbog sigurnosti.

U prvoj fazi (2019. - 2021.) obavljena je snimka stanja, a u drugoj (2021. - 2023.) će se rješavati problemi. Budući da se Plan smatra živim dokumentom, mjere će se pratiti i redovito mijenjati s težištem na buduće ciljeve.

U ISO vjeruju kako će se provedbom Akcijskog plana za ravnopravnost spolova

povećati sudjelovanje žena u normizaciji (u ISO-ovim tehničkim odborima, među članovima ISO-a i u Glavnome tajništvu ISO-a) i doprinijeti uključivanju aspekta spolova u proces izrade normi, u suradnji i uz odlučnosti partnera, članova i stručnjaka ISO-a.